

e-praktijk 'Ons publiek zapt niet'

André Nuchelmans

In het kader van dit nummer over kunst en digitalisering brengt de redactie van *Boekman* een aantal initiatieven op internet voor het voetlicht. Een gesprek met Oscar van der Kroon van de digitale cultuurzender Cultura.

Na een voorbereidingsfase van driekwart jaar ging in september 2006 de digitale cultuurzender Cultura van start. De programma's die Cultura uitzendt, zijn te volgen op de televisie als je een digitale kabelaansluiting hebt of via internet op www.cultura.nl.

Het initiatief voor de zender is afkomstig van de NPS.

Zij heeft de wettelijke opdracht om programma's over kunst en cultuur te maken. Op de analoge publieke zenders komen kunst- en cultuurprogramma's vaak in de knel door lage kijkcijfers en worden verbannen naar de late uurtjes. De ontwikkeling van digitale televisie bood een uitgelezen mogelijkheid voor een aparte zender voor kunst en cultuur. De NPS heeft geen eigen middelen, en werkt daarom samen met VPRO en AVRO, twee omroepen die al erg actief waren op het gebied van kunst en cultuur.

Cultura zendt 7 dagen per week, 24 uur per dag uit volgens het zogeheten carouselmodel: dezelfde programma's zijn op verschillende dagen op verschillende tijdstippen te zien. Elke avond heeft een andere kunstsector als thema. Actuele gebeurtenissen vormen de aanleiding voor de programma's, waarbij alle kunstsectoren aan bod komen. Als inleiding op het thema wordt in een journaal van tien minuten ingegaan op de actualiteit van het thema, en krijgt de kijker een overzicht van de programmering van die avond.

Verrassende beelden

Cultura zendt vooral bestaande programma's uit die de medewerkers uit de archieven opdiepen. Zo zond de zender ter gelegenheid van het verschijnen van de Bob Dylan film *I'm not there* een oude, nog niet eerder op televisie vertoonde documentaire uit over de optredens van Dylan op het Newport Folk Festival, en werd de programmering na de dood van de Vlaamse schrijver Hugo Claus deels gevuld met bestaande opnames van Claus uit de archieven.

Zoeken in beeldarchieven kost tijd, maar levert vaak verrassende programma's op. 'Met enige regelmaat komen we pareltjes tegen, die zelfs de voor het programma verantwoordelijke omroep allang vergeten was', zegt projectleider Oscar van der Kroon. 'Zo stuitte we onlangs op een prachtige televisiefilm

André Nuchelmans

is redacteur van *Boekman*

over Ramses Shaffy en Liesbeth List. En bij onze zoektocht ter gelegenheid van de verschijning van de stripversie van *Kaas* van Dick Matena, kwamen we een tamelijk onbekende documentaire over Willem Elsschot tegen.'

Daarnaast maakt Cultura ook zelf programma's. Naar aanleiding van de tweede serie theatervoorstellingen *De geschiedenis van de familie Avenir* van Maria Goos werden opnames van de repetities gemaakt. Gecombineerd met interviews met de maakster en acteurs resulteerde dit in een *making of*-documentaire. Daarnaast werkt Cultura veel met de publieke omroepen samen: als die bijvoorbeeld fragmenten van North Sea Jazz uitzenden, kunnen de echte liefhebbers op Cultura de hele concerten bekijken. Ook doet Cultura live verslag van evenementen, waarna de publieke omroep die programma's op een later tijdstip uitzendt. Dan werkt het andersom en kunnen de enthousiaste verhalen van Cultura-kijkers anderen aanzetten om de herhaling op de publieke zender te bekijken. 'Het aandeel eigen programma's blijft onder de 10 procent, want onze corebusiness is en blijft het opdiepen van materiaal uit de archieven', aldus Van der Kroon. 'De technologische ontwikkelingen maken het daarnaast mogelijk om relatief goedkoop tv te maken van hoge kwaliteit.'

Specifiek publiek

Cultura is niet alleen op de digitale tv, maar ook via internet te bekijken. Dat heeft (nu nog) meer mogelijkheden dan tv: zo kan de liefhebber oude programma's terugzien via *video on demand*. Daarnaast biedt de site portals voor verschillende kunstsectoren. Er zijn ook meetingpoints waar de Culturakijkers informatie en meningen kunnen uitwisselen.

Omdat Cultura een digitale zender is, kan ze zich op een heel specifiek publiek richten. Van der Kroon benadrukt dan ook dat de kijkers van Cultura mensen zijn die bewust op de zender

afstemmen. 'Ons publiek bestaat niet uit zappers. Het is minder van belang hoeveel mensen er kijken; de impact van de programma's is belangrijker. Van onze kijkers beschouwt 80 procent de zender als onmisbaar.' Harde cijfers over het aantal kijkers zijn er nog niet, maar dagelijks bezoeken tussen de 1000 en 10.000 mensen de Cultura-site, waar ze gemiddeld een half uur naar een programma kijken.

De toekomst ziet Van der Kroon zonnig tegemoet. 'Er zijn inmiddels zoveel publieke kanalen dat de kijker vaak niet meer weet wat hij moet kiezen. De thematische digitale televisie doorbreekt dit. De kijker van Cultura is al op voorhand in de programma's geïnteresseerd.'

Terwijl je zou verwachten dat vooral jongeren via de nieuwe digitale kanalen kunst en cultuur bekijken, is het tegenovergestelde het geval. 'Veel 50-plussers zoeken op internet naar informatie. Als je in kunst en cultuur geïnteresseerd bent, kom je vanzelf bij Cultura uit.'

www.cultura.nl